

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulum XII. G. perpetuus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

Ex parte.

PARAPHRASIS.

In rescripto Apostolico positum erat verbum spoliarunt, omisa littera O, dubitatum fuit, an idcirco vitiosum censeatur debeat, atque irritum, respondet Honorius III. eo defectu nihil obstante, in negotio procedendum esse secundum eiusdem rescripti tenorem.

SYMMARIUM.

1. Error scriptoris leuis non vitiat rescriptum Principis, si de eius mente constet.

NOT. vnic. Propter errorem leuem scriptoris, si de mente principis constet, rescriptum eius, seu gratia sit, seu iustitia, corrumpere non debet, ita *Innoc. hic, Abbas, Felin. & alij.* exemplum aliud affertur ex Cardinale, *consil. 95.* si appareat in rescripto Apostolico vocabulum incuriam scriptoris omisum fuisse, v. g. si praecipitur executori, vt Titium de beneficio prouisum mittat in corporalem, omisa voce possessionem, executioni mandandum esse. vide, quae dixi in *c. Significatio. 34. de rescriptis. & lib. 1. Th. Mor. Tract. 4. cap. 22. n. 27.*

Obijcitur *s. Ad audiendam. 11.* vbi dicitur rescriptum Apostolicum reiiciendum esse, si in eo vitium constructionis seu solocismus sit, ergo vnus litterae mutatio vitare potest rescriptum, vt si scriptum sit, Titium in corporale possessionem mittendum esse. *sc.* vt ibi dixi, quod non omnia vitata latinitas rescriptum vitiet, sed si talis sit, vt inde probabiliter colligi possit esse subreptitium, id verò in casu nostro non accidit, cum facile sit non tantum scriptorem errasse litteram mutando, aut vocem omittendo, sed etiam expeditores, per quorum manus rescriptum transiit, errorem talem haud aduertisse. Verumtamen, si errorem aduertant, curare deberent, vt corrigetur.

G. perpetuus.

PARAPHRASIS.

Prior & Conuentus de Ledis G. Vicario perpetuo Ecclesiae de Recha actionem super decimis coram delegatis Papae intentauit, idemque Vicarius eosdem super similibus causis reconuenit, insuperque à iudicibus instanter postulauit, vt cogere partem aduersariam ad edendum instrumenta communia, per quae ipse intentionem suam principalem probare possit, quod cum illi denegarent, G. ad Pontificem appellauit, ea propter hic mandat, si ita se res habeat, quae post appellationem attentata sunt, in statum pristinum reuocanda esse.

SYMMARIUM.

1. Vicarius perpetuus agere potest pro iuribus Vicariae suae, etiam sine mandato Rectoris Principalis.
2. Pars litigans cogi potest, vt communia Instrumenta edat.
3. Vnde cum acta iudicii communia sint, exhiberi ea debent iudice ex officio petente, vel ad instantiam partis.

NOT. I. Vicarius perpetuus agere potest pro iuribus Vicariae suae etiam sine mandato Rectoris principalis, nam Vicarius perpetuus titulum beneficii obtinet, *c. Michael. de filiis presbyterorum.* & idcirco de ipso, sicut de aliis curatis, & beneficiatis sentiendum est. *Clement. vn. de Officio Vicarij.* constat autem, quod curatus, vel alius beneficiatus in iudicio agere possit pro iuribus beneficii sui. *c. 3. de probat. ergo &c.*

Immo in tali casu Vicarius perpetuus praeferi debet Rectori principali, cum enim ipse Vicariae iura & fructus tanquam usufructuarius quidam participet, ideo ipsius principaliter interest, sicuti *Felin.* hic notat *n. 7.* Caterum, si principalis iudicio assistere velit, admitteendus est, cum etiam eius intersit, eo quod Vicario causam perdenti, & idcirco sustentationem necessariam non haben-

habenti, etiam Rector provisionem facere debeat.

3 Not. II. Pars litigans cogi potest, ut communia instrumenta edat, ut dixi in c. 10. de probat. & tradit Gl. hic. Hinc infert Innoc. hic, quem alij sequuntur, si actor a sententiâ contra se latâ appellavit, sed copiam eius non habeat, quod reum cogere possit ad edendum, quia acta iudicii communia sunt, idèq; exhiberi debent siue iudice ex officio petente, siue ad instantiam partis. l. 2. junctâ Rubricâ. Immo. ff. de edendo. quod si & ipse Reus neget se copiam actorum habere, tum interrogari potest, num talis pro ipso sententiâ lata sit. l. pensile. ff. de interrog. action. ac denique, si negaverit latam esse, cogendus est renuntiare sententiæ, si fortè lata sit, vel iudex pronuntiabit, si lata sit, ut nullas vires habeat. Argum. l. Non alienum. si tamen dolo caruit Reus, seu errore ductus ita respondit, restituendus erit, vide Felin. hic num. 11.

CAPITVLVM XIII.

Imputari.

PARAPHRASIS.

Aliquis in iudicio produxit duas scripturas inuicem contrarias, hoc casu, ait Greg. IX. quod fidem sibi inuicem derogent, & idè non probent, quare sibi imputet, qui tales scripturas produxit, cum in ipsius arbitrio fuerit alterutram non proferre.

SUMMARIVM.

1. Qui contrarias scripturas producit, nihil probat.
2. Producent instrumenta censetur omnia in eis contenta confiteri.
3. Si à partibus diuersis contraria instrumenta producantur, utri fides haberi debeat à iudice.

3 NOT. Vnic. Qui scripturas contrarias in iudicio producit, nihil probat, sumptum id est ex l. 14. C. hoc tit. scripturæ diuersæ fidem sibi inuicem derogantes ab vnâ, eadèmq; parte prolata nihil firmitatis ha-

bere poterunt, ut si in vnâ contineatur te hoc die & loco ædes emisse solum, in alterâ te emisse cum vxore.

Hinc regulam colligunt DD. quod contraria probando allegans repellendus sit, quod locum habet non tantum in actore, sed etiam in Reo excipiente, teste Andrea hic n. 5. gl. cit. l. Scriptura. in addit. vbi rectè monent, facilius Reum ad sui defensionem contraria allegantem sustineri, juxta Reg. 42. & 167. Digestorum, quàm allegantem contraria probandi causa.

His accedit, quod Innoc. notat in c. Cum olim. in fine. de censibus. quod producent instrumenta censetur omnia confiteri, quæ in iis continentur, itaq; si ea contraria sunt, sequitur, quod producent, & contraria probationis causâ alleget, & eadem tacitè confiteatur. Et quæ hic dicuntur, magis etiam locum habent, si in communi instrumento contraria reperiantur, quod nulla inde probatio fiat, si tamen commodo aliquo intellectu, aut casuum diuisione contrarietas tolli possit, talis intellectus præferri debet. c. Inter. 6. hoc tit.

3 Quæres: Si à partibus diuersis contraria instrumenta producantur, utri fidem habere debet iudex. R. in primis, quæ dignior scriptura est, v.g. publica, aut magis authentica testibus alijsq; iudiciis confirmata, præferri debet, ut Abbas hic docet n. 3. & sumitur ex l. Optimam. 14. C. de contrahendâ stipulat. sin autem paræ autoritatis videantur, tunc elisa censetur probatio, idèque Reus absoluendus erit, secundum DD. hic apud Andr. n. 6. Abbatem n. 6.

CAPITVLVM XIV.

Si cautio.

PARAPHRASIS.

Titius petebat à Caio aureos 100. atque ad intentionem suam probandam produxit cautionem, in quâ Caius indeterminatè nullâque expressâ causâ confitebatur se debere Titio aureos 100. hoc casu idem Titius probare tenetur debitum, si autem in productâ cautione Caius confiteatur